Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum 16 november 2026
Betreft Kabinetsreactie WODC onderzoeksrapport naar de werking van de Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie

Onze referentie
8105638

Bijlage(n)
1

In deze brief geef ik u een nadere inhoudelijke reactie op het rapport “De werking van de Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie”. Dit WODC onderzoek is u op 12 augustus 2025 toegezonden. In de begeleidende brief daarbij zijn de conclusies en aanbevelingen uit het rapport op hoofdlijnen met u gedeeld en is de opvolging van een tweetal aanbevelingen aangekondigd. Dat zijn de verlenging van de Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie en een nieuw wetgevingstraject om de voorzieningen uit de tijdelijke wet permanent in te voeren.[1] Daarnaast is een nadere inhoudelijke reactie op het rapport aangekondigd. Met deze brief geef ik daar gevolg aan.

De tijdelijke wet is inmiddels met twee jaar verlengd, tot 15 november 2027.
Ook met de voorbereiding van het wetgevingstraject voor de permanente regeling ben ik van start gegaan. In deze brief schets ik uitgangspunten en beleidsopties hiervoor op hoofdlijnen. Daarbij betrek ik waardevolle aanbevelingen die de onderzoekers in het rapport hebben gedaan. Ik sluit af met een aankondiging van de vervolgstappen. In dat onderdeel kom ik ook terug op de aankondiging die de Staatssecretaris van Financiën mede namens mij aan uw Kamer heeft gedaan tijdens het Commissiedebat Belastingdienst van 19 maart 2026, om in te gaan op de omvang van het misbruik van turboliquidatie.[2]

De Tijdelijke wet transparantie turboliquidatie
De turboliquidatie is een instrument waarmee lege rechtspersonen op eigen initiatief betrekkelijk snel en eenvoudig kunnen worden beëindigd (geregeld in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (B)). Een voordeel van deze laagdrempelige beëindigingswijze is dat het tegengaat dat lege, inactieve rechtspersonen in het handelsregister blijven staan. Daarmee wordt niet alleen vervuiling van het handelsregister teruggedrongen, maar ook het risico op misbruik van deze rechtspersonen. Zij wekken de indruk betrouwbaar te zijn, omdat zij geruime tijd staan ingeschreven. Dat is aantrekkelijk voor fraudeurs als dekmantel voor hun activiteiten. Daarnaast is een voordeel van de regeling voor ondernemers dat het ze in staat stelt om gecontroleerd met hun bedrijf te stoppen. Daarmee kan bijvoorbeeld worden voorkomen dat schulden oplopen en een faillissement onafwendbaar wordt.
De regeling werkt als volgt. Wanneer de rechtspersoon geen baten heeft op het moment dat de aandeelhouders (van bijvoorbeeld een BV) of bestuurders (van bijvoorbeeld een stichting) een besluit tot ontbinding nemen, houdt de rechtspersoon automatisch op te

[1] *Kamerstukken II* 2024/25, 36172, nr. 7.

[2] Naar aanleiding van de vraag daartoe van het lid Stultiens.

bestaan. Dit is toegestaan als er schulden zijn. De regeling wordt toegepast voor lege, inactieve rechtspersonen zoals een pensioen BV waarvan het pensioen volledig is uitgekeerd. Daarnaast biedt de regeling ruimte in de praktijk aan bestuurders om de onderneming (die de rechtspersoon drijft) gecontroleerd beëindigen, door eventuele overeenkomsten af te wikkelen, vermogensbestanddelen te gelde te maken – bijvoorbeeld door ze te verkopen - en schulden zoveel mogelijk betalen. Dat wordt ook wel een 'feitelijke vereffening' genoemd. Op het moment dat de feitelijke vereffening is voltooid en er geen baten meer zijn, is het ontbindingsbesluit voldoende om de rechtspersoon te beëindigen.

Voor schuldeisers is deze gang van zaken op zichzelf niet nadelig. Schuldeisers kunnen juist belang hebben bij een dergelijke vereffening, bijvoorbeeld omdat de verkoop van vermogensbestanddelen buiten faillissement meer geld kan opbrengen dan in een faillissement. Ook worden zo de kosten van een formele procedure (faillissement of wettelijke vereffening) bespaard. Voorkomen moet evenwel worden dat de turboliquidatie-regeling onrechtmatig gedrag in de hand werkt.

Gebleken is dat de regeling zich te eenvoudig voor misbruik leent, want het is onvoldoende controleerbaar of er onregelmatigheden zijn en, zo ja, lastig voor schuldeisers om voor hun positie op te komen. De regeling laat toe dat schuldeisers achteraf worden geconfronteerd met een schuldenaar die niet meer bestaat, zonder over enige informatie te beschikken om voor zijn of haar positie op te komen.

Naar aanleiding van deze zorgen en de verwachte toename in bedrijfsbeëindigingen na de COVID-19 periode is op 15 november 2023 de tijdelijke wet ingevoerd. De beleidsdoelen zijn: (i) de transparantie bij turboliquidatie te vergroten, (ii) de rechtsbescherming van schuldeisers te verbeteren en (iii) misbruik effectiever te bestrijden. Beoogd is om hiermee de turboliquidatie een geschikter instrument te maken voor eenvoudige, bonafide bedrijfsbeëindigingen. Schuldeisers moeten door een verbeterde informatiepositie beter in staat zijn om af te wegen of juridische stappen gewenst zijn (zoals een faillissementsaanvraag, persoonlijk aansprakelijk stellen van de bestuurders of de rechter verzoeken om de rechtspersoon te laten herleven als er een bate is). De voorzieningen die de tijdelijke wet heeft getroffen zijn:

- een verplichting voor de (voormalig) bestuurders om bij turboliquidatie financiële rekening en verantwoording te deponeren bij het handelsregister (verantwoordingsplicht) en daarvan mededeling te doen aan eventuele schuldeisers (mededelingsplicht);
- een inzagerecht voor schuldeisers in de administratie van de beëindigde rechtspersoon in geval van niet-naleving van de verantwoordingsplicht;
- een strafbaarstelling in de Wet op de economische delicten (WED) van het niet naleven van de verantwoordingsplicht; en
- een civielrechtelijk bestuursverbod wanneer de verantwoordingsverplichting niet is nageleefd of er, kort gezegd, sprake is van misbruik.

Het onderzoek naar de tijdelijke wet en de belangrijkste bevindingen
De onderzoekers bevelen aan om de turboliquidatie te behouden, ook als de rechtspersoon schulden heeft, en om de voorzieningen uit de tijdelijke wet permanent, op onderdelen aangepast, in te voeren. Daartoe zijn de onderzoekers als volgt gekomen. De centrale vraag in het uitgevoerde onderzoek is of - en zo ja, in hoeverre - de doelen van de tijdelijke wet in de (prille) praktijk worden gerealiseerd en wat de ervaringen en

(overige) resultaten van de regeling zijn. De onderzoekers stellen dat de tijdelijke wet bijdraagt aan meer transparantie wanneer de verantwoordings- en mededelingsverplichting worden nageleefd (het hierboven beschreven beleidsdoel (i)). De bevinding is dat de naleving niet altijd voldoende is, waardoor de beoogde transparantie in de praktijk niet altijd wordt bereikt.

De onderzoekers onderschrijven dat de tijdelijke wet bij naleving ook bijdraagt aan de verbetering van de positie van schuldeisers (beleidsdoel (ii)). Door de verantwoordings- en mededelingsverplichting en het inzagerecht zijn schuldeisers beter in staat gesteld om toegang krijgen tot de informatie die zij nodig hebben om een afweging te maken over de wenselijkheid en effectiviteit van het nemen van vervolgstappen indien hun positie is aangetast. Het feit dat de beoogde transparantie (beleidsdoel (i)) in de praktijk niet altijd wordt bereikt, beïnvloedt deze verbetering op negatieve wijze.

De onderzoekers concluderen tot slot dat de tijdelijke wet in mindere mate lijkt bij te dragen aan het voorkomen van misbruik dan was beoogd (beleidsdoel (iii), hoewel de omvang en frequentie van fraude en misbruik van turboliquidatie onduidelijk is. Zij stellen dat vooralsnog niet kan worden vastgesteld dat van de tijdelijke wet een preventieve werking zou uitgaan en misbruik zou verminderen.

Naar aanleiding van deze bevindingen doen de onderzoekers concrete aanbevelingen om aanpassingen te verkennen voor een permanente regeling die met name zien op de verbetering van (privaat- en publiekrechtelijke) handhaving van de verantwoordingsverplichting. Een aangescherpte handhaving is van belang voor een betere naleving van de transparantieverplichtingen en preventie van misbruik.

Beleidsopties en uitgangspunten voor de permanente regeling
Uit het rapport komt duidelijk naar voren dat de turboliquidatie als zodanig een belangrijke eigen plaats inneemt ten opzichte van andere beëindigingsmethoden. Er is behoefte aan een instrument om lege rechtspersonen betrekkelijk snel en eenvoudig te beëindigen. Die behoefte ligt allereerst aan de kant van ondernemers, om relatief eenvoudig een onderneming te beëindigen. Wanneer deze beëindiging zorgvuldig wordt uitgevoerd, is dit ook in het belang van de schuldeisers, omdat kosten, vertraging van andere beëindigingsprocedures, zoals faillissement, worden voorkomen. Ten tweede is er een belang voor het handelsverkeer, om te voorkomen dat er lege rechtspersonen blijven bestaan en voor oneigenlijke doelen worden gebruikt. Zoals hiervoor aangegeven, kan een rechtspersoon die al enige tijd bestaat, vertrouwen wekken in het handelsverkeer en kan daarom gebruikt worden voor fraude. Dat wordt tegengaan door rechtspersonen relatief eenvoudig te kunnen laten beëindigen. Tegelijk moeten er voldoende waarborgen zijn om misbruik te voorkomen.

Ik wil daarom de aanbeveling van de onderzoekers opvolgen om de turboliquidatie te behouden en zodanig aan te passen dat aan de gesignaleerde risico's en zorgen tegemoet wordt gekomen. In deze brief ga ik in op drie belangrijke uitgangspunten die ik bij het ontwerpen van een permanente regeling wil hanteren. Het gaat mij daarbij om het vinden van een goede balans tussen het belang van een relatief snelle en eenvoudige bedrijfsbeëindiging enerzijds en het belang bij voldoende waarborgen tegen misbruik anderzijds. Voor mijn appreciatie van alle aanbevelingen van de onderzoekers verwijs ik naar de bijlage.

1) *Behoud van turboliquidatie met schulden*

In navolging van het onderzoeksrapport, wil ik turboliquidatie behouden wanneer de rechtspersonen schulden heeft. Ik zie anders het risico dat veel bedrijven niet worden beëindigd, met het hierboven beschreven risico op misbruik als gevolg. Een verder effect is dat er mogelijk (veel) meer faillissementen zouden worden uitgesproken. Dat is een relatief dure methode van afwikkeling, die lang niet altijd meerwaarde biedt. Veel ondernemers zijn immers bonafide en willen hun bedrijf op zorgvuldige wijze beëindigen, ook al zijn er schulden. Het moet daarom mogelijk blijven om een bedrijf relatief eenvoudig te beëindigen, mits er voldoende waarborgen zijn.

2) Beëindiging na verantwoording

Ik wil de turboliquidatie minder gevoelig maken voor misbruik. Uit het onderzoek volgt dat de transparantieverplichtingen uit de tijdelijke wet alleen niet voldoende lijken om dit te bereiken. Daarom ben ik een beleidsoptie aan het verkennen waarbij de lege rechtspersoon pas door turboliquidatie kan eindigen als de financiële verantwoording bij het handelsregister is gedeponeerd. Hiermee wordt de automatische beëindiging door het ontbindingsbesluit dus geschrapt. De regeling moet zodanig vorm krijgen dat rechtspersonen niet meer bliksemsnel en geruisloos kunnen verdwijnen. De regeling wordt daardoor minder aantrekkelijk voor kwaadwillenden, wat misbruik effectiever tegengaat. Daarnaast draagt deze optie bij aan meer transparantie bij turboliquidatie, omdat er van de beëindigde rechtspersonen steeds financiële informatie beschikbaar zal zijn. Zoals de onderzoekers signaleren, verbetert hierdoor ook de positie van de schuldeisers. Ik ben aan het verkennen of en zo ja hoe deze beleidsoptie kan worden gerealiseerd, binnen het bestaande budgettaire kader.

3) Verbeteren positie schuldeisers

Ten derde wil ik de informatie-en rechtspositie van schuldeisers verbeteren. Bestuurders moeten bijvoorbeeld schuldeisers inlichtingen kunnen geven over hun bedrijfsbeëindiging. Ik onderzoek nog onder welke voorwaarden. Voor de situatie waarin de rechtspersoon al is beëindigd, wil ik het inzagerecht hiervoor versterken. Verder wil ik de rechtspositie van schuldeisers verbeteren wanneer duidelijk is dat de informatie vanuit de onderneming tekortschiet. Ik bekijk bijvoorbeeld of de aansprakelijkheidsregeling moet worden aangescherpt. Dit is in lijn met de aanbeveling van de onderzoekers en[3] met het advies van de Afdeling Advisering van de Raad van State bij de tijdelijke wet en de toezegging aan uw Kamer in de Nota naar aanleiding van het verslag bij de tijdelijke wet.[4]

Vervolgstappen

Ik ga samen met partijen als de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel aan de slag met een turboliquidatie-regeling waarbij we eenvoudige bedrijfsbeëindiging faciliteren, terwijl we tegelijk werken aan meer waarborgen om misbruik te voorkomen. Zoals ik uw Kamer heb toegezegd, zal ik bij de permanente turboliquidatie-regeling ook de uitkomsten betrekken van mijn oriëntatie op eventuele vergelijkbare regelingen in andere landen.[5]

Ik streef ernaar om voor het einde van dit jaar de consultatie te starten van een voorontwerp. Ik voer een verkenning uit naar de mogelijkheid om de regeling

[3] Rapport, p. 167, 168.

[4] *Kamerstukken II* 2021/22, 36172, nr. 4, p. 4-5; *Kamerstukken II* 2022/23, 36172, nr. 6, p. 6, 17.

[5] *Aanhangsel handelingen II* 2025/26, 1151, p. 3.

bijvoorbeeld te financieren vanuit een bijdrage van rechtspersonen die van de regeling gebruik maken. Als er geen financiering wordt gevonden, gaat het wetsvoorstel niet in consultatie.

Gelet op het waardevolle rapport over de tijdelijke wet ben ik niet voornemens om nu nader onderzoek te doen naar de omvang van het misbruik van turboliquidatie. Uit de aan uw Kamer toegezonden informatie blijkt dat ook in deelonderzoeken van de Belastingdienst de omvang niet met zekerheid vastgesteld kon worden.[6] Er is wel een duidelijke richting zichtbaar waarlangs de regeling kan worden verbeterd. Hiermee heb ik, mede namens de Staatssecretaris van Financiën, de vraag behandeld die tijdens het Commissiedebat Belastingdienst van 19 maart 2026 vanuit uw Kamer op dit punt is gesteld.

Deze brief wordt gelijktijdig verzonden aan de Voorzitter van de Eerste Kamer.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,

Claudia van Bruggen

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Privaatrecht

Datum
16 november 2026

Onze referentie
8105638

[6] https://open.overheid.nl/documenten/0b2711e3-9bf6-4e7e-846f-59ec8193ec3c/file) en Kamerstukken II 2025/26, 31066, nr. 1529.